

Universitätsbibliothek Paderborn

Decisiones Practicæ Casuum Conscientiæ Selectorum In Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Pars Altera Decisionum Practicarum Casuum Conscientiæ Selectorum In
Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim
Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Leonardelli, Bonaventura

Augustæ Vindelicorum ; Græcii, 1739

Q. 3. An ob fornicationem sponsæ sponsalia præcedentem possit
sponsus, qui eam ignorabat, putans esse Virginem, contracta sponsalia
dissolvere, aut quando contraxit cum Vidua existimans esse ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-41144

D. 55. Laym. l. 5. tr. 10. p. 1. c. 2. alisque. Colligitur id ex *can. raptor 33. caus. 27. q. 2.* ubi raptus violentus sponsæ non consentientis agnoscitur pro causa sufficiente, ut à sponsalibus possit sponsus recedere. Et ratio ulterior est; quia sponsa per hoc reddita est notabiliter vilior, & sponsus maxima infamiae notâ afficeretur; rari enim credent, eam omninò invitam corruptam esse, & etsi crederent, homines tamen abhorrent contrahere cum taliter corrupta, fors etiam cum periculo alienæ proles alendæ. Unde.

Patet responsio ad 2. rationem in contrarium adductam, nam cur possit sponsus à sponsalibus resilire non est fides sponsalitia violata, sed est valdè notabilis mutatio, antecedenter non prævisa. Ad primam rationem negatur conseq. & parit, nam cum matrimonium arctius inducat vinculum, quàm sponsalia, mirum non est, graviores etiam requiri causas ad illud quoad thorum, & cohabitationem dissolvendum, quàm ad sponsalia dirimenda.

432 Ad 3. Q. 1. membrum, an ob fornicationem præcedentem possit sponsus, qui eam ignorabat, putans esse Virginem, à sponsalibus resilire, negativam sententiam tenent aliqui cum Paludan. *in 4. dist. 27. q. 1. a. 3. n. 16.* quam probantur ex c. quemadmodum 5. citt.

ubi dicitur, quòd sponsus non possit obiicere fornicationem præcedentem, sed tantum subsequentem; non enim videtur esse paritas inter utramque; nam ob fornicationem subsequentem licitum est à sponsalibus resilire; quia verisimile non est, quòd sponsa etiam in matrimonio sit fidem servatura, quæ fregit sponsalitia: hæc autem ratio non militat pro fornicatione præcedente, cum multi ante sponsalia incontinentes inveniantur, qui iis initis, & in matrimonio se continent, & fidem servant.

Verum posse sponsum in eo 433 casu renuntiare sponsalibus, & ab eis recedere, docet longè probabilior aliorum DD. sententia, quam tenet Hugo *c. raptor 27. q. 2.* Molina *tr. 2. D. 272. num. 4.* Gutier *c. 34. de matr. num. 3.* Perez *sect. 14. num. 3.* Sanch. *l. 1. D. 63. num. 3.* Sylvest. *q. 10. Cas. 6.* Rosell. *V. sponsalia, n. 9.* Navar. *sum. c. 22.* Sotus *Cas. 7.* Wiestn. *hïc. n. 108.* Schmalzgr. *hïc de spons. n. 177.* & alii. Ratio est; quia causa hæc de novo cognita notabilem fecit mutationem, cum ignominiosum sit viro foeminam ab alio corruptam ducere: Quare sponsus graviter decipitur, & tantum consentit per errorem dantem causam contractui, atque adeò is à decepto rescindi potest; præterea sponsus notabile damnum incurrit, cum bigamus fiat, ac proin

proin ad ordines, si hos eligeret, promoveri non possit. Imò regulariter causa, vel defectus, qui, si fuisset cognitus, impedivisset sponsalia, quamvis antecesserit, si fuit ignoratus, & postea innotescat, adhuc dat jus ea dissolvendi; quia sicut, si quis vendat occultando vitium: causam sufficientem præbet ad venditionem dissolvendam, ita à fortiori vitium occultum est causa sufficiens ad dissolvenda sponsalia contracta, cum nullus contractus tantam libertatem exgat, quantam sponsalia. Præterea paria censentur non esse, & non apparere, *L. de Leg. ff. de contrab. exempt.*, & ideò etiam paria sunt aliquid supervenire, & præcedere ignoranter, res enim dicitur fieri, quando primùm innotescit *cap. pastoralis de except.* Sanch. l. c. n. 2. Less. l. 2. c. 42. dub. 9. Laym. l. c. c. 1. Quod etiam valere ait Sanch. n. 7. quamvis adjectum sit juramentum, eò quòd consensus fuerit præstitus cum tacito, & implicito quasi pacto, si mutatio non superveniat.

Unde ad rationem in contrarium allatam ex *c. quemadmodum cirt.*

R. id intelligendum esse de fornicatione præcedente à sponso non ignorata, sed cognita ante sponsalia, ut Gloss. & DD. ibi notant, Ad rationem additam R. eam esse aliquam rationem, sed non adæquatam; nam præterquam, quòd

fornicatio subsequens suspicionem faciat fidelitate in matrimonio observanda, insuper inducit notabilem mutationem, & circumstantiam, quæ si tempore contractus sponsalitiu fuisset cognita, merito potuisset sponsum abstergere ab ineundo tali contractu, quæ ratio pugnat etiam in casu, quo fornicatio, vel alius notabilis defectus præcessit, sed à sponso fuit ignoratus.

An autem idem vicissim sentiendum sit de sponsa respectu fornicationis sponsi ignoratæ, non æquè liquidum est, sed controversum. Navar. summ. c. 22. putat, sponsam posse à sponsalibus resilire, sicut potest sponsus, si innotescat, eum ante sponsalia fornicatum esse; quia sponsalia possunt dissolvi ob fornicationem viri subsequentem: etgo etiam ob præcedentem; paria enim sunt in jure nunc sciri, & nunc esse, & aliquid supervenire, & præcedere ignoranter, ut supra insinuatum est, res enim fieri dicitur, quando primùm innotescit, *C. pastoralis*, cirt. Verum,

Oppositum probabilius tenent Sanch. l. c. D. 63. Conink. D. 23. dub. 7. Averf. q. 8. s. 15. Bonac. de matr. q. 1. p. 8. n. 1. Castrop. Schmalzgr. aliique. Ratio est; quia sponsus per hoc non fit notabiliter vilior, prout tamen fit sponsa; vitium enim illud minoris æstima-

mationis est in sponso, quàm in sponsa, quæ per hoc longè fit vi-
lior; nec gravi ignominia notâ af-
ficitur fœmina, si viro nubat, qui
aliam cognovit.

Limitandum tamen id est, nisi
fornicatio sponsi sit frequentata,
ut adeò meritò suspectus habeatur
sponsus de fide in matrimonio ser-
vanda, vel nisi prolem habeat ex
præcedente fornicatione suscep-
tam; quia tunc matrimonium red-
deretur notabiliter difficilior, tum
propter obligationem alendæ illius
prolis, tum quia id dat causam di-
scordiarum, ubi sponsa id resciri
posset resiliere; vel denique nisi
sponsa sponsaliorum tempore non
consensisset in sponsalia, si scivisset,
sponsum fornicatum esse, præser-
tim si esset Virgo valde honesta,
quæ non æquè intendit nubere viro
impudico, quàm pudico; nam tunc
deficeret consensus.

Ad rationem in contrarium su-
prà allatam R. non parit; quia non
est idem inconveniens, quando
fornicatio præcedit, & quando
subsequitur; nam quando subsequi-
tur, dat jus dissolvendi sponsalia,
eò quòd eorum fides frangatur, &
insuper suspicio oriatur de non
servanda matrimonii fide; quæ
ratio cessat, quando fornicatio
præcessit; fornicatio verò fœminæ
præter hanc rationem concedit jus
resiliendi ob viri infamiam, & no-
tabilem differentiam inter spon-

R. P. Leonardelli Soc. Jesu.

sum, & sponsam, ut suprâ dictum
est, quæ ratio æquè procedit in
fornicatione præsentis, quàm præ-
cedente ignorata; unde paria,
nunc esse, & nunc cognosci, tunc
solum sunt, quando est eadem ra-
tio impedimenti, & idem incon-
veniens, sive illud præcedat, sive
sequatur, ut contingit in lepra,
morbo gallico, & similibus defe-
ctibus notabilibus; tunc enim
quando erat ignotum vitium, per-
inde involuntaria est promissio, si-
ve illud præcedat, sive sequa-
tur.

Porrò expedit hîc generalem
hanc regulam ob oculos ponere,
quæ à DD. communiter traditur ad
dissolvenda sponsalia, videlicet,
quando post contracta sponsalia
incorveniens aliquod notabile, aut
nova causa supervenit, quæ, si à
principio extitisset, vel cognita
fuisset, iudiciò prudentum à spon-
salium promissione meritò abster-
ruisset, & impedivisset sponsalia
contrahi, præbet justam causam
resiliendi; quia promissio non ob-
ligat ultra promittentis intentio-
nem, estque virtualis intentio
promittentium, non se obligare
in hoc casu indissolubiliter, &
quacunque causa superveniente.
Accedit, quod rebus notabiliter
mutatis promissio non obliget,
C. quemadmodum de jurejur. Nec ob-
est, quòd sponsalia non sint libera-
lis promissio, sed quidam contra-
ctus; ad rescindendos autem alios

O o o con-

contractus hæc causa non sufficiat; nam ratio diversa est in sponsalibus, utpote quæ majorem, quàm alii contractus postulant libertatem; cum ad mutuam amorem ordinentur, & ad contrahendum vinculum matrimonii consumati omninò indissolubile, quod non contingit in aliis contractibus, aut votis. Idem affirmat Sanch. l. c. D. 62. quamvis sponsalia juramentò stabilita sint, quia juramentum includit omnes conditiones contractûs, cui adjicitur, *l. si. C. non num. pecun.* & intelligitur, rebus in eodem Statu permanentibus, *C. quemadmodum cirt.* ac proinde non est necesse in tali casu relaxationem juramenti petere, ut notat *cirt. Sanch. l. 1. D. 67.*

436 Porro in particulari notabiles mutationes & causæ, quæ justam causam præbent ad dissolvenda sponsalia contracta, ad tria capita reduci possunt.

Primum concernit defectus corporis, quales sunt deformitas magna alteri superveniens, v. g. amissio unius, vel utriusque oculi, obtruncatio narium, aurium &c. *C. quemadmodum cirt.* vel gravis corporis infirmitas, v. g. lepra, morbus gallicus, paralytis, aliûsve morbus incurabilis, & contagiolus &c. quibus Sanch. cum aliis annumerat lætentem halitum incurabilem;

quia valde onerosum est, illum perpetuò tolerare debere. Imò idem Sanch. D. 57. n. 4. Kugl. p. 3. n. 101. Spor. n. 271. Pont. Castropl. De Nevo, Navar. & alii contra Covar. Gutt. censent sufficientem esse resiliendi causam, si sponsa ex pulcherrima fiat notabiliter deformis, quia est notabilissima mutatio, & in materia matrimonii multum æstimatur pulchritudo; hinc *Conink* putat etiam sponsam posse resilire, si sponsus fiat horribiliter deformis.

Secundum spectat ad animi defectus, quales sunt, si unus ex sponsis passus interim sit gravem famæ jacturam, ex hæresi, furto, latrocinio, veneficio &c. ortam. Item morum asperitas, & sævitia primum cognita, graves, & capitales inimicitia inter ipsos sponsos, aut eorum parentes ortæ, vel certò timendæ, ne scilicet matrimonium infelices exitus habeat &c.

Tertium pertinet ad bona fortunæ. Ubi justam resiliendi causam præbet valde notabilis amissio bonorum: Unde si sponsus tempore sponsalium esset ditissimus, non teneretur sponsa ei notabiliter pauperi factò nubere; quia est notabilissima mutatio, quæ à principio contractum impediret, Sanch. D. 59. Palao tr. 28. D. 1. p. 28. & alii. Quòd si uterque sponsus in æqualem paupertatem incidat, *Rebell.*

bell. & alii putant, tenere sponsalia, quia manent, uti fuerunt, omnia æqualia. Alii tamen cum Palao l. c. & Schmalzgr. hinc n. 191. probabilius censent, utrumque justam resiliendi causam habere; quia est notabilis mutatio, nec dari potest compensatio paupertatis unius cum paupertate alterius; cum neutra aliquid afferat, ut merito alteruter sponsorum possit jam nolle matrimonium, utpote, minus aptus, aut omnino inidoneus ad onera matrimonii ob presentem paupertatem sustinenda.

Quod e contra si unus sponsorum repente fiat multo ditior, vel honoratior, Amic. Hurtad. Ills. Schmier p. 1. de spons. c. 5. n. 149. & alii apud Gob. n. 340. affirmant eum, cui insperata divitiæ, aut dignitas superveniunt, posse resilire; quia illa mutatio causat inæqualitatem, & reddit duriorem executionem sponsalium, qualis si fuisset initio, non contraxisset.

Contrarium, idque probabilius, tenent Sanch l. c. Palao l. c. Gutier c. 33. de matr. n. 4. Conink D. 23. dub. 8. n. 69. Kugl. p. 3. n. 107. König n. 78. Schmalzgr. n. 192. Busenb. Krim. & alii; arbitantes, non idè posse sponsum sic divitiis, nobilitate, vel dignitate auctum recedere à sponsa manente in pristino suo Statu, sed stare debere promissis, quia spon-

sa per hoc non est facta deterior, sed mansit, qualis erat; neque per hoc potest dici sponsus in sponsæ conditione deceptus, nec per errorem in eam consensisse, sed circa propriam suam conditionem, circa quam consensus non fertur.

Nec allata in contrarium ratio evincit intentum; quia inæqualitas illa, & durior sponsalium executio non per se, sed ex eo duntaxat provenit, quod sponsus impediatur ab aliis sponsalibus ditioribus contrahendis, quod non sufficit ad dissolvenda contracta sponsalia; aliàs quoties offerretur sponso alia ditior, possent dissolvi sponsalia cum minus divite prius contracta, quod minimè dicendum est. 2. Justa resiliendi causa juxta Palaum l. c. Pont. Ricc. & complures alios, est justus, & probabilis timor exheredationis; quia est timor cadendi à Statu tempore sponsalium habito. Item si sponsa, aut ejus parentes vel non possint, vel non velint dare promissam dotem, quia sub illius conditione censentur sponsalia contracta, C. de illis 3. de condit. appof. conditione autem deficiente non obligant.

Id, quod Sanch. l. c. Palao l. c. Sylvest. q. 10. Cas. 9. Nav. Sum. c. 22. Gob. n. 339. Laym. & alii contra alios probabilius extendunt etiam ad casum, quo sponsalia inita sunt sine dotis mentione,

O o o 2 tione,

tione, & promissione præcedente; tum quia sponsalia censentur sub dotis conditione contrahi, nisi constet, sponsam esse pauperem; receptum enim est mulierem nubentem omnia bona sua in dotem promittere, quamvis hoc non exprimat: tum quia in tali casu novum onus subiret sponsus, si indotatam ducere deberet, & solus onera matrimonii ex propriis bonis sustinere.

437 Ad secundum Q. 3. Membrum respondent Sanch. l. c. Palao p. 20. n. 6. Averf. q. 8. S. 15. Lacroix l. 6. p. 3. n. 185. Contra Coninck dub. 1. n. 58. causam sufficientem resiliendi esse, si sponsus contraxit cum vidua, quam Virginem esse putavit. Rationem dant; quia Vidua censetur longè vilior, quàm Virgo; & insuper quia sponsus ducendo viduam, fieret bigamus, & dissoluto conjugio non posset absque dispensatione promoveri ad Ordines, quod videtur esse notabile incommodum. Idem probabilius affirmant citt. DD. cum Navar Man. c. 22. n. 17. König hîc n. 72. Schmalzgr. n. 177. pro casu, quo sponsus contraxit cum Vidua, quam Viduam quidem esse sciebat, sed ignorabat, eam commisisse fornicationem.

Ratio est; quia est notabilis mutatio, & causa noviter cognita,

quæ Virum prudentem meritò retraheret in principio à sponsalibus contrahendis; probrosum enim est Viro ducere inhonestam, & impudicam, quam tamen ipse putabat viduam esse honestam.

Quod si sponsus conscius hujusmodi causæ præcedentis ignoratæ, vel subsecutæ, sufficientis ad dissolvenda sponsalia postea sponsam carnaliter cognoscat; non potest à sponsalibus antea validis resilire, ut docent S. Th. in 4. dist. 35. q. un. a. 1. Sanch. D. 66. n. 2. Tambur §. 19. n. 4. Guttier c. 34. n. 9. Laym. l. 5. tr. 10. p. 1. c. 2. Wiest. n. 113. Schmalzgr. n. 193. Spor. & alii; quia juri suo renuntiâsse censetur, & alteri restituisse jus suum pristinum, ferè, sicut qui accedit voluntariè ad conjugem suam post compertum ipsius adulterium, injuriam illi censetur remittere, ut ad divortium petendum amplius non admittatur. Aliud esset, juxta Gobat n. 384. Tambur, Spor. & alios, si nesciverit causam resiliendi; aut si tale quid faciens expressè ratificare noluisse sponsalia.

Ad 4. Q. An si unus sponso- 438
rum laboret vitio occulto, cujus si alter conscius esset, justam haberet causam resiliendi vel non contrahendi, possit suum vitium tacere, & sponsalia contrahere, vel